

Aureli Ferrando*



Pluja àcida: tot just acaba de començar

Vint anys enrere, quan s'estudiava el batxillerat, jo ni tan sols havia sentit a parlar d'això que ara anomenen la pluja àcida, un fenomen modern que afecta de manera progressiva i alarmant tots els països europeus, com més desenvolupats de manera més intensa, per efecte de la contaminació de les centrals tèrmiques, etc. Nosaltres, allà als seixanta, en teníem prou tractant d'aprendre de memòria les fórmules i reaccions de la química (jorgànica i inorgànica, en deien!): $SO_3 + H_2O = SO_4H_2$. Avui, els alumnes de l'Institut de l'INE de Morella —a la comarca dels Ports— disposen d'un laboratori vivent, on comprovar diàriament els efectes devastadors del temible àcid: tots ells saben (¡privilegi merescut!) que l'energia elèctrica que es produeix en cremar els lignits negres de la conca de Terol, amb un alt contingut de sofre, té la contrapartida d'uns greus efectes degradants per al seu entorn vital. La combustió d'aquest carbó produeix anhídrid sulfurós, també anomenat òxid o diòxid de sofre (SO_2); aquest gas en l'atmosfera es transforma ràpidament en SO_3 , en oxidar-se en presència de la llum (catàlisi fotoquímica): l' SO_3 dóna lloc a l'àcid sulfúric (SO_4H_2) en presència d'humitat.

Doncs bé, la central tèrmica d'Andorra (Terol) expulsa, a través d'un fumeral de més de 300 metres d'alçada, uns 70.000 kg de SO_2 per hora (¡¡setanta mil!!), a més d'uns 1.700 kg/hora de diversos òxids de nitrogen (respecte a aquests últims, la mateixa central ha reconegut que incompleix les normes de la CEE) i un 620 kg/hora de cendres sòlides... Aquests gasos arriben, arrossegats pels vents dominants del nord-oest, a les comarques del nord del País Valencià i del sud-oest de Catalunya, que, juntament amb les comarques veïnes de l'Aragó, formen una barrera natural del sector sud-est de la vall de l'Ebre, amb altituds entre els mil i dos mil metres.

Les conseqüències són evidents i ningú no pot deixar de reconèixer-les. Recordem, de passada, la llarga batalla lliurada des de l'any 84 pels alcaldes, joves ecologistes i habitants afectats dels municipis dels Ports i l'Alt Maestrat; recordem la sensibilització i les mesures preses per la Conselleria d'Agricultura i pel Parlament valencià unànimement; recordem la sessió que la comissió d'agricultura del Parlament celebrà fa poc a Morella per tractar exclusivament aquest tema, i en la qual el mateix conseller, senyor font de Mora, arribà a dir que, si continuava la contaminació, si el govern de l'estat no hi posava les solucions adequades, ens veuríem obligats a demanar el tancament de la central tèrmica d'Andorra.

Per contra, no opina el mateix l'assessor de medi ambient del Ministeri d'Obres Públiques, senyor González Calvo, que recentment ha desmentit a un periòdic de Castelló haver admès, en declaracions dels periòdics de l'estat, que la central tèrmica d'Andorra fóra l'origen de la degradació ecològica de les nostres comarques, ja

que «las emisiones de SO_2 detectadas en la red de vigilancia de esta planta se hallan por debajo de los límites establecidos por la actual legislación europea» (*Mediterráneo*, 15 de desembre). Perquè el que no diu aquest senyor és que aquests amidaments, ja històrics (?), coincideixen amb les del desafortunat informe Nilu (Institut Norueg d'Investigacions Atmosfèriques), encomanat precisament per la Diputació de Castelló, que deia que, en condicions normals, es pot arribar a concentracions de diòxid de sofre pròximes als 150 micrograms per metre cúbic, fins a una distància de 28 quilòmetres de la central, en la direcció del vent dominant. Justament, el valor límit recomanat per no danyar les masses forestals és de 150 mg per metre cúbic. L'escàndol davant aquest informe es va produir en adonar-se l'administració que el Nilu havia investigat només els danys en la província de Terol. Sense entrar mai en la comarca dels Ports, que està a més de 28 quilòmetres de la central.

La mateixa Conselleria d'Agricultura, en un informe al respecte, reconeix que «en les condicions de l'experiència, l'informe Nilu posa en evidència l'existència de zones que, d'acord amb el model aplicat, tenen les màximes probabilitats d'arribar a concentracions de SO_2 que van des dels 150 fins als 400 micrograms per metre cúbic. Aquestes zones s'estenen entre els 7 i els 8 km a distància de la central, en direcció E-SE».

Restava massa clar, en conclusió, que aquesta burda tàctica que segueix el MOPU, quan no vol reconèixer la central tèrmica d'Andorra com a causant de la degradació ecològica de les nostres comarques, és l'única justificació que ha trobat per exercir el vet a les propostes de la CEE de cara a reduir la contaminació per emissions d' SO_2 , presentant la pluja àcida com un problema que afecta, quasi exclusivament, Europa Central, i en la qual l'Estat espanyol no té per què gastar-se diners. Segons González Calvo: «Creemos, y así lo ha expuesto España, que los recursos que ahorremos de nuestra contribución a solucionar un problema que es muy grave en países del centro de Europa pueden destinarse, por ejemplo, a combatir el problema de la desertización y la erosión, que nos afectan mucho mas a nosotros».

Curiosa argumentació, la del portaveu del MOPU: Esperar que l'any 2.002 s'hagen cremat bona part dels 900 milions de tones dels lignits, cada volta més ensofrats, de la conca de Terol (més de la meitat de totes les reserves de carbó de l'estat). Aleshores, ja estaran les nostres comarques en un avançat procés d'erosió i desertització, per començar a invertir els 670.000 milions de pessetes que suposaria reduir l'emissió de gasos contaminants en un 45 per cent l'any 98, segons unes propostes de reducció progressiva de la Comissió de Ministres del Medi Ambient de la CEE que el govern espanyol ha bloquejat recentment.

* Diputat al Parlament valencià per Castelló. UPV